ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о.декана факультету іноземної філології

К.М.Василина
26.08 2026 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛАТИНСЬКА МОВА

підготовки здобувачів **першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**
освітньо-професійна програма «**Переклад (англійський)**»
спеціалізація **В11.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»**
спеціальність **В11 «Філологія»**
галузі знань **В «Гуманітарні науки та мистецтво»**

ВИКЛАДАЧ : Павлюк О.О., кандидат філологічних наук, доцент кафедри викладання другої іноземної мови, доцент

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри викладання другої
іноземної мови

Протокол №1 від 26.08 2026 р.
Завідувач кафедри викладання другої
іноземної мови

О.А.Каніболоцька

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

С.П.Запольських

2026 рік

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Латинська мова

Зв`язок з викладачем: *Павлюк О.О.*
E-mail: *pavliuk.elen@gmail.com*
Сезн ЗНУ повідомлення: *Moodle https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10713 (форум курсу, приватні повідомлення)*
Телефон: *061-289-12-49 (кафедра – ауд.315), 061-289-12-41 (кафедра – ауд.411)*
Кафедра: *кафедра викладання другої іноземної мови, ІІ корпус, ауд.411 (4 поверх), ауд.315 (3 поверх)*

1. Опис навчальної дисципліни

Курс «Латинська мова» належить до циклу професійної підготовки спеціальності студентів освітньо-професійної програми «Переклад (англійський)».

Метою курсу «Латинська мова» є формування у здобувачів освіти системних знань з латинської мови та розвиток компетентностей, необхідних для професійної діяльності й подальшого навчання; підготовка майбутніх філологів до поглибленого вивчення сучасних європейських мов, античної та середньовічної літератури, мовознавства, а також теоретичних лінгвістичних дисциплін на основі опанування латинської мови як фундаменту європейської мовної та культурної традиції.

Основними **завданнями** курсу є: засвоєння нормативної граматики латинської мови, базового лексичного мінімуму та терміноелементів греко-латинського походження; оволодіння навичками читання, письма, граматичного аналізу та перекладу латиномовних текстів із використанням словника; формування вмінь самостійної роботи зі словником і новою лексикою; розвиток навичок етимологічного та словотвірного аналізу латинських дериватів у сучасних європейських мовах; засвоєння не менше ніж 100 сталих висловів (наукових і загальновживаних фразеологізмів та крилатих виразів); ознайомлення з ефективними стратегіями самостійного опрацювання навчального матеріалу.

Завдяки чіткій і логічній структурі граматики та синтаксису латинська мова також сприяє розвитку логічного мислення, аналітичних здібностей, мовної культури та навичок систематизації знань.

Предметом дисципліни «Латинська мова» є вивчення закономірностей розвитку латинської мови і її впливу на сучасні європейські мови. Дисципліна дає уявлення про лексичний склад і граматику, словотвірні моделі, латинську складову у фаховій філологічній термінології.

Кореквізитами дисципліни «*Латинська мова*» є «Англійська мова» (1 семестр), «Вступ до мовознавства», «Вступ до літературознавства та фольклористики», «Українська мова професійного спрямування», «Історія України».

Постреквізитами є «Вступ до спеціальності», «Мова, культура, суспільство», «Англійська мова» (2 семестр), «Права, свободи й обов'язки людини і громадянина», «Основи наукових досліджень та цифрові інструменти у філології», «Історія зарубіжної літератури», «Основи національного спротиву (Основи особистої безпеки в умовах воєнних загроз)».

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	**денна форма здобуття освіти**	**заочна форма здобуття освіти**
1	***2***	***3***
Статус дисципліни	Обов'язкова *(цикл професійної підготовки спеціальності)*	
Семестр	1-й	1-й
Кількість кредитів ECTS	3	

Кількість годин	90 год.	
Лекційні заняття	0 год.	0 год.
Практичні заняття	32 год.	8 год.
Самостійна робота	58 год.	82 год.
Консультації	https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/fif/grafik_navchal_nogo_protsesu_ta_rozklad_zanyat_ дистанційно на платформі ZOOM, ідентифікатор 726 1197 2264, код доступу 1234	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10713	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	**Методи навчання**	**Форми і методи оцінювання**
1	*2*	*3*
Загальні компетентності: ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. *Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:* СК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ. СК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється). *Програмні результати навчання, визначені стандартом:* ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів. ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності. ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.	Наочні методи (схеми, моделі). Словесні методи (презентації, пояснення, робота з підручником). Логічні методи (індуктивні, дедуктивні). Проблемно-пошукові методи (репродуктивні). Метод формування пізнавального інтересу (навчальна дискусія). Методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, програмований, практичний).	Формувальне оцінювання (різні типи опитувань (ланцюжком, вибірковий контроль, письмова перевірка, експрес-опитування тощо)), контроль виконання домашніх завдань, аудиторної роботи під час практичних занять. Програмований контроль: тестування з теоретичних питань та практичних завдань (за змістовими модулями, за темою, за розділом тощо) аудиторне оцінювання (усна, письмова і тестова форми на практичних заняттях). Усне опитування. Індивідуальне завдання. Залік (усна і тестова форма контролю).

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

З історії розвитку латинської мови.

Фонетика латинської мови. Латинський алфавіт. Правила читання. Правила наголосу.

Дієслово в системі латинської мови. Граматичні категорії дієслова. Поділ дієслів на дієвідміни. Словниковий запис дієслова (чотири форми). Визначення трьох основ дієслова. Наказовий спосіб (*Modus imperatīvus*). Ствердна і заперечна форми наказового способу. Часи

інфекта дійсного способу активного і пасивного стану. Теперішній час дійсного способу активного стану і пасивного стану *(Praesens indicatīvi actīvi et passīvi*). Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного стану (*Imperfectum indicatīvi actīvi et passīvi*). Майбутній час недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного стану (*Futūrum I indicatīvi actīvi et passīvi*). Вживання сполучних голосних. Відмінювання дієслів у часах дійсного способу активного і пасивного стану. Неправильні дієслова. Відмінювання неправильного дієслова *sum, fui, esse* в часах інфекта дійсного способу. Будова речення з дієсловом-зв'язкою.

Іменник. Загальна характеристика іменника. Категорії іменника. Словниковий запис іменника. П'ять відмін іменника. Практична основа іменника. Ознаки іменників I відміни. Відмінкові закінчення іменників I відміни. Іменники II відміни. Характеристика іменників II відміни. Роди іменників. Особливості відмінювання іменників II відміни. Вживання іменників з прийменниками.

Прикметники I-II відміни. Характерні закінчення прикметників. Запис прикметників у словнику та визначення основи. Відмінювання прикметників II відміни. Узгодження з іменниками.

Прийменники, що вживаються з *Abl,* з *Acc*, з двома відмінками. Постпозитивне вживання прийменників *causa* і *gratia* з *Gen*. Сполучники.

Займенник. Система латинського займенника. Особові займенники, Зворотний займенник. Вказівні займенники. Присвійні займенники. Займенникові прикметники. Відносні, питальні, неозначені, заперечні займенники. Відмінювання займенників. Вживання займенників у реченнях.

Синтаксис. Порядок слів у латинському реченні. Заперечне речення.

Латинські крилаті вислови. Латинізми в українській, англійській (німецькій, французькій, іспанській) мовах.

Змістовий модуль 2.

Іменники III відміни. Типи іменників III відміни. Словниковий запис іменників III відміни. Особливості відмінювання. Винятки іменників III відміни за формою та за родом. Іменники IV та V відмін. Особливості відмінювання іменників IV відміни. Деякі способи утворення іменників четвертої відміни. Основні ознаки та відмінювання іменників V відміни. Винятки щодо роду. Узагальнення латинської системи відмінювання.

Прикметники III відміни. Класифікація прикметників III відміни. Характерні закінчення прикметників. Запис прикметників у словнику та визначення основи. Відмінювання прикметників III відміни. Узгодження з іменниками. Ступені порівняння прикметників.

Прислівник. Утворення прислівників. Ступені порівняння прислівників.

Числівник. Розряди числівників. Творення і відмінювання кількісних та порядкових числівників. Позначення ваги, об'єму, відсотків.

Дієслово. Типи основ перфекта, супіна. Часи системи перфекта активного стану (*Perfectum indicatīvi actīvi, Plusquamperfectum indicatīvi actīvi, Futūrum II indicatīvi actīvi*), утворення, відмінювання. Часи системи перфекта пасивного стану (*Perfectum indicatīvi passīvi, Plusquamperfectum indicatīvi passīvi, Futūrum II indicatīvi passīvi*), утворення, відмінювання. Відмінювання неправильного дієслова *sum, fui, esse* в часах перфекта дійсного способу. Відкладні та напіввідкладні дієслова (*Verba deponentia et semideponentia*).

Неособові форми дієслова. Дієприкметник минулого часу пасивного стану (*Participium perfecti passīvi*), дієприкметник теперішнього часу активного стану (*Participium praesentis actīvi*), дієприкметник майбутнього часу активного стану (*Participium futūri actīvi*). Герундій (*Gerundium*). Герундив (*Gerundīvum*). Інфінітиви (*Infinitīvi*), утворення, вживання.

Синтаксис. Інфінітивний зворот *Accusatīvus cum infinitīvo*. Інфінітивний зворот

Nominatīvus cum infinitīvo. Синтаксичний зворот *Ablatīvus absolūtus*.

Латинські крилаті вислови. Слова латинського походження в українській, англійській (німецькій, французькій, іспанській) мовах.

4.Структура навчальної дисципліни

Вид заняття / роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Практичне заняття 1	**Тема 1.** Короткі відомості з історії латинської мови. Латинський алфавіт. Вимова голосних та дифтонгів, приголосних і буквосполучень. Наголос. Довгота і короткість голосних.	2	**2**	*щотижня/ /тиждень 1*
Практичне заняття 2	**Тема 2.** Дієслово (*Verbum*). Граматичні категорії дієслова. Поділ дієслів на дієвідміни. Словниковий запис дієслова. Визначення трьох основ дієслова. Наказовий спосіб (*Modus imperatīvus*). Наказовий спосіб теперішнього часу (*Imperatīvus praesentis actīvi*). Ствердна і заперечна форми наказового способу теперішнього часу. Наказовий спосіб майбутнього часу активного і пасивного стану (*Imperatīvus futūri actīvi et passīvi).*	2	**2**	*щотижня/ /тиждень 2*
Практичне заняття 3	**Тема 3.** Теперішній час дійсного способу активного стану *(Praesens indicatīvi actīvi*). Відмінювання дієслів у *Praesens indicatīvi actīvi.*	2	4	*щотижня/ /тиждень 3*
Самостійна робота 1	**Тема 4.** Теперішній час дійсного способу пасивного стану *(Praesens indicatīvi passīvi*). Відмінювання дієслів у *Praesens indicatīvi passīvi.*	4	4	*тижні 2-3*
Практичне заняття 4	**Тема 5.** Іменник (*Nomen substantīvum*). Категорії іменника. Словниковий запис іменника. Визначення основи. I відміна (*Declinatio prima*). Відмінювання іменників I відміни. Дієслово *sum, fui, (-), esse* у теперішньому часі дійсного способу. Порядок слів у латинському реченні.	2	**1**+ 1	*щотижня/ /тиждень 4*
Практичне заняття 5	**Тема 6.** II відміна (*Declinatio secunda*). Характеристика іменників II відміни. Роди іменників. Особливості відмінювання іменників II відміни. Прийменники, що вживаються з *Abl., з Acc.*, з двома відмінками. Постпозитивне вживання прийменників *causa* і *gratia* з *Gen.*	2	**1+** 1	*щотижня/ /тиждень 5*
Самостійна робота 2	**Тема 7**. Прикметник (*Nomen adiectīvum*). Загальні відомості. Граматичні категорії прикметника, поділ на відміни. Запис прикметників у словнику. Прикметники I-II відміни (*Adiectīva declinatiōnum I-II*). Узгодження прикметників з іменниками. Система латинського займенника. Присвійні займенники. Займенникові прикметники.	4	4	*тижні 4-5*
Практичне заняття 6	**Тема 8.** Часи інфекта дійсного способу активного і пасивного станів, утворення, відмінювання, вживання (*Imperfectum indicatīvi actīvi et passīvi*. *Futūrum I indicatīvi actīvi et passīvi*). Трансформація актив-пассив. Дієслово	2	4	*щотижня/ /тиждень 6*

	sum, fui, (-), esse у минулому і майбутньому часах системи інфекта.			
Самостійна робота 3	**Тема 9**. Займенник (*Pronōmen*). Особові займенники. Зворотний займенник. Вказівні займенники. Питальні, відносні, неозначені, заперечні займенники. Відмінювання займенників. Вживання займенників у реченнях.	4	4	*тижні 6-7*
Практичне заняття 7	**Тема 10.** III відміна (*Declinatio tertia*). Типи іменників III відміни. Словниковий запис іменників III відміни. Особливості відмінювання. Винятки іменників III відміни за формою та за родом.	2	**2**+ 4	*щотижня/ /тиждень 7*
Самостійна робота 4	**Тема 11.** Прикметники III відміни (*Adiectīva declinatiōnis III*). Класифікація прикметників III відміни. Характерні закінчення прикметників. Запис прикметників у словнику та визначення основи. Відмінювання прикметників III відміни. Узгодження прикметників III відміни з іменниками.	4	4	*тижні 8-9*
Практичне заняття 8	**Тема 12.** Ступені порівняння прикметників (*Gradus comparatiōnis adiectivōrum*). Синтаксис відмінків при ступенях порівняння прикметників	2	4	*щотижня/ /тиждень 8*
Самостійна робота 5	**Тема 13.** Прислівник (*Advebium*). Ступені порівняння прислівників) (*Gradus comparatiōnis advebiōrum*).	4	4	*тижні 10-11*
Практичне заняття 9	**Тема 14.** Часи системи перфекта активного стану (*Perfectum indicatīvi actīvi. Plusquamperfectum indicatīvi actīvi. Futūrum II indicatīvi actīvi*), утворення, відмінювання, вживання.	2	4	*щотижня/ /тиждень 9*
Практичне заняття 10	**Тема 15.** Дієприкметник минулого часу пасивного стану (*Participium perfecti passīvi*). Часи системи перфекта пасивного стану (*Perfectum indicatīvi passīvi. Plusquamperfectum indicatīvi passīvi. Futūrum II indicatīvi passīvi*), утворення, відмінювання, вживання.	2	4	*щотижня/ /тиждень 10*
Самостійна робота 6	**Тема 16.** Дієслова, похідні від *sum, fui, (-), esse* (*бути*).	2	4	*тижні 11-12*
Практичне заняття 11	**Тема 17.** IV відміна (*Declinatio quarta*). Особливості відмінювання іменників IV відміни. Деякі способи утворення іменників IV відміни. V відміна (*Declinatio quinta*). Основні ознаки та відмінювання іменників V відміни. Узагальнення латинської системи відмінювання.	2	4	*щотижня/ /тиждень 11*
Практичне заняття 12	**Тема 18.** Неособові форми дієслова: *Participium. Supīnum. Gerundium. Gerundīvum. Infinitīvus.*	2	4	*щотижня/ /тиждень 12*
Самостійна робота 7	**Тема 19.** Числівник (*Numerāle*). Розряди числівників. Творення і відмінювання кількісних та порядкових числівників. Розділові і прислівникові числівники. Позначення ваги, об'єму, відсотків.	4	4	*тижні 13-14*
Практичне заняття 13	**Тема 20.** Синтаксичні звороти. Інфінітивний зворот *Accusatīvus cum infinitīvo.*	2	6	*щотижня/ /тиждень 13*
Практичне заняття 14	**Тема 20.** Синтаксичні звороти. Інфінітивний зворот *Nominatīvus cum infinitīvo.*	2	6	*щотижня/ /тиждень 14*

Практичне заняття 15	**Тема 21.** Синтаксичний зворот *(Ablatīvus absolūtus*).	2	4	*щотижня/ /тиждень 15*
Практичне заняття 16	**Тема 22.** Відкладні та напіввідкладні дієслова (*Verba deponentia et semideponentia*).	2	4	*щотижня/ /тиждень 16*
Самостійна робота	Крім самостійного опрацювання зазначених тем навчальної дисципліни самостійна робота включає підготовку до практичних занять, вивчення напам'ять латинської лексики та крилатих висловів, виконання індивідуального завдання; підготовку до усіх видів контролю. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, що опрацьовувався на аудиторних заняттях.	32+(26+32)	8+82	*1-16 тижні*

5.Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	**Вид контрольного заходу**	**Зміст контрольного заходу***	**Критерії оцінювання та термін виконання***	**Усього балів**
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Поточний контроль				
Змістовий модуль 1 Практичні заняття 1-8	Усне опитування / Письмовий контроль/ Тестовий контроль	Усний контроль на занятті виконання вправ і завдань за посібником; усне опитування / коротка письмова контрольна робота за опрацьованим теоретичним матеріалом; поточні тести для контролю програмового матеріалу; контроль виконання завдань самостійної роботи; підсумковий тестовий контроль за матеріалами змістового модуля (оцінюється автоматично); контроль вивчених 25 латинських крилатих висловів.	**Тижні 1-8** Оцінюється виконання вправ і завдань, робота в аудиторії, виконання завдань самостійної роботи, проходження поточних тестів у 20 балів. 25 висловів 5 балів. Підсумковий контроль за модуль оцінюється в 5 балів.	**30**
Змістовий модуль 2 Практичні заняття 9-16	Усне опитування / Письмовий контроль/ Тестовий контроль	Усний контроль на занятті виконання вправ і завдань за посібником; усне опитування / коротка письмова контрольна робота за опрацьованим теоретичним матеріалом; поточні тести для контролю програмового матеріалу; контроль виконання завдань самостійної роботи; підсумковий тестовий контроль за матеріалами змістового модуля (оцінюється автоматично); контроль вивчених 25 латинських крилатих висловів.	**Тижні 9-16** Оцінюється виконання вправ і завдань, робота в аудиторії, виконання завдань самостійної роботи, проходження поточних тестів у 20 балів. 25 висловів 5 балів. Підсумковий контроль за модуль оцінюється в 5 балів.	**30**
Усього за поточний контроль	**4**			**60**

У межах **поточного контролю** за кожен змістовий модуль здобувач освіти може отримати до **30 балів.**

Ваговий бал за виконання поточних тестових завдань і завдань самостійної роботи **– 10 балів**. Ваговий бал за виконання підсумкового тесту **– 5 балів** (розраховуються автоматично).

Ваговий бал виконання домашніх завдань і роботи в аудиторії **– 10 балів.**

Ваговий бал за вивчення і усну презентацію латинських крилатих висловів **– 5 балів**.

16-20 балів – оцінюється робота здобувача освіти, який повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією; правильно вирішив усі поточні тести.

11-15 балів – оцінюється робота здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації,
допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки; правильно вирішив більшість поточних тестів.

6-10 балів – оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки; правильно вирішив 50 відсотків поточних тестів.

0-5 балів – оцінюється робота здобувача освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань або який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань; правильно вирішив окремі поточні тести або не вирішив жодного тестового завдання.

Підсумковий контроль

Залік	*Усно-письмова (тестова) форма контролю; проходження тесту на платформі Moodle*	**Питання для підготовки до заліку:** 1. Виникнення та періодизація латинської мови. 2. Латинський алфавіт. Вимова голосних та дифтонгів. 3. Особливості вимови приголосних. Вимова буквосполучень. 4. Довгота та короткість другого складу. Правила складоподілу і наголосу. 5. Граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок, відміна. Розподіл іменників за відмінами. Словникова форма іменника. Запис іменників у словнику. 6. Вживання іменників з прийменниками. 7. І відміна іменників. Парадигма відмінювання. 8. ІІ відміна іменників. Особливості відмінювання. 9. ІІІ відміна іменників. Типи іменників ІІІ відміни. Особливості відмінювання іменників ІІІ відміни. 10. Прикметник. Граматичні категорії прикметника. Словникова форма прикметника. Запис прикметників у словнику. 11. Прикметники І-ІІ відміни. Їх узгодження з іменниками. 12. Прикметники ІІІ відміни. Типи прикметників ІІІ відміни. Особливості відмінювання. 13. Загальна характеристика дієслова. Основні категорії. Поділ дієслів на дієвідміни. Чотири основні форми дієслова. Визначення дієслівних основ. 14. Наказовий спосіб. Ствердна і заперечна форми наказового способу. 15. Утворення теперішнього часу активного стану. 16. Пасивний стан в латинській мові. Утворення теперішнього часу пасивного стану. 17. Утворення минулого часу недоконаного виду активного стану. 18. Утворення минулого часу недоконаного виду пасивного стану. 19. Вживання відмінків при дієсловах у пасивному стані. Способи перекладу пасивного стану рідною мовою. 20. Утворення майбутнього часу недоконаного виду дійсного способу активного стану. 21. Утворення майбутнього часу недоконаного виду дійсного способу пасивного стану. 22. Часи перфекта. Основи перфекта і супіна. 23. Утворення минулого часу доконаного виду дійсного способу активного стану. 24. Утворення давноминулого часу дійсного способу активного стану. 25. Майбутній час доконаного виду дійсного способу активного стану. 26. Утворення пасивного стану часів системи перфекта. 27. Дієприкметник минулого часу пасивного стану. 28. Дієприкметник теперішнього часу активного стану. 29.Дієприкметник майбутнього часу активного стану. 30. Інфінітиви. 31. Інфінітивний зворот *Accusatīvus cum infinitīvo.* 32. Інфінітивний зворот *Nominatīvus cum infinitīvo.* 33.Синтаксичний зворот *Ablatīvus absolūtus*. 34. Неправильне дієслово sum, fui, - , esse. Його вживання та відмінювання у часах системи інфекта та перфекта. 35. Відкладні та напіввідкладні дієслова. 36. Іменники четвертої відміни. Особливості їх відмінювання. 37. Іменники п’ятої відміни. Словосполучення з іменником res. 38. Особові займенники. Особливості їхнього вживання. 39.Вказівні займенники. Вживання в реченнях та їх відмінювання. 40.Числівники	**Зараховано:** 17-20 балів = «відмінно», 11-16 балів = «добре», 5-10 балів = «задовільно», **Незараховано:** 0-4 бали = «незадовільно». Виконані тестові завдання підраховуються автоматично. У презентованих висловах оцінюється правильність відтворення латинського формулювання, коректна латинська вимова, обсяг вивчених висловів, вміння пояснити значення латинського вислову.	**20**

	Теоретичне завдання (тест з граматики) Усна відповідь	**Підсумковий контроль складається** з проходження тестових завдань за темами, що вивчались протягом семестру (підраховується автоматично), і усної презентації 50 латинських крилатих висловів. За умов дистанційної форми контролю підсумковий тест складається на платформі Moodle 50 латинських крилатих висловів, презентуються через платформу Zoom.	Тестові завдання максимально оцінюються **в 10 балів.** Оцінюється в **10 балів** кількість та якість вивчення сентенцій, висловів, прислів'їв. За помилки бали знімаються.	**20**
Індивідуальне дослідницьке	Усно-письмова форма контролю	**Індивідуальне завдання № 1** полягає в аналізі походження латинських сентенцій, крилатих висловів, прислів'їв і приказок, особливостей їх уживання, а також у встановленні їхніх еквівалентів у сучасних мовах. **Індивідуальне завдання № 2** передбачає добір у рідній та іноземних мовах, що вивчаються, прикладів слів, утворених від запропонованих латинських дієслів, іменників та прикметників.	Базова оцінка індивідуального завдання №1 – **10 балів;** Студент може отримати додаткові бали за оригінальність, велику кількість використаних джерел. Базова оцінка індивідуального завдання №2 – **10 балів**	**20**
Усього за підсумковий контроль				**40**

Підсумковим контролем є залік, який складається із двох завдань: 1) тестові завдання; 2) презентація 50 крилатих висловів.

Ваговий бал за виконання тестових завдань **– 10 балів**. Бали підраховуються автоматично.
Ваговий бал презентації вивчених сентенцій, крилатих висловів, прислів'їв **– 10 балів**.
Ваговий бал за презентацію латинських крилатих висловів **– 10 балів**.
9-10 балів – правильне надання латинського відповідника українському варіанту латинського прислів'я всім афоризмам, запитаним викладачем; правильне пояснення значення латинських крилатих висловів, запитаних викладачем (зі списку обраних і підготованих прислів'їв і приказок);
6-8 балів – неточне (з кількома помилками, помилкове з самовиправленням) надання латинського відповідника українському варіанту латинського прислів'я афоризмам, запитаним викладачем; труднощі пояснення значення кількох латинських крилатих висловів, запитаних викладачем (зі списку обраних і підготованих прислів'їв і приказок);
3-5 балів – неточності, непевність у наданні латинського відповідника українському варіанту латинського прислів'я афоризмам, запитаним викладачем; труднощі пояснення значення більшості латинських крилатих висловів, запитаних викладачем (зі списку обраних і

підготованих прислів'їв і приказок);

0-2 бали – незадовільна відповідь: студент не підготував латинські крилаті вислови, не може надати латинськи відповідник українському варіанту латинського прислів'я або український відповідник латинському крилатому вислову, правильне пояснення значення латинського крилатого вислову (зі списку обраних і підготованих прислів'їв і приказок).

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

1. Латинська мова : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Філологія» освітньо-професійних програм «Мова і література (англійська)», «Іспанська мова і література, англійська мова», «Німецька мова і література (переклад включно), англійська мова», «Французька мова і література (переклад включно), англійська мова», «Переклад (англійський)»/уклад.: О. О. Павлюк. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2026. 128 с.

2.Латинська мова : підручник / за заг. ред. М. Волощук. Вид. 2-ге допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 460 с.

3.Хайнц А. Латинська мова : навчальний посібник / переклад із польської мови О. М. Кобякова, І. К. Кобякової. Суми : Сумський державний університет, 2020. 143 с

4. Чакал І. С. Любімова О. В. Латинська мова для студентів факультету іноземних мов. Чернівці : Рута, 2024. 198 с.

Додаткова:

1. Корж Н.Г., Луцька Ф.И. Із скарбниці античної мудрості (словник). Київ : Вища школа, 1994. 351 с.

2. Латинська фразеологія : Словник-довідник : навч. посіб. / авт.-укл. П. І. Осипов. Київ : Академвидав, 2009. 344 с. (Nota bene).

3. Литвинов В. Латинсько-український словник: у 4 т. Київ : Наукова думка, Т.1. 2018, 1048 с.; Т.2. 2020, 812 с.

3. Лучканин С. М. Латинські сентенції (крилаті латинські вислови) з історико-літературним коментарем : Навч. пос. із вивчення латин. афоризмів для студентів Інституту філології та історичного фак-ту КНУ імені Тараса Шевченка. Київ : Наук. світ, 2009. 136 с.

5.Паранько Р. Tolle, lege. Практичний курс до християнської латини. Львів : Видавництво Українського католицького університету, 2019. 232 с.

6.Петрова Г. Вс. Латинсько-український словотвірний словник. Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2010. 880 с.

7. Ревак Н.Г., Сулим В.Т. Латинська мова (для неспеціальних факультетів). Підручник; видання

третє, стереотипне. Вінниця : Нова книга, 2011. 440 с.

Інтернет-видання:

1.Безкоштовний латино-український словник. URL: https://www.m-translate.org.ua/slovnik/latin/la-uk#text=mater%20est%20certa&direction=la-uk
2. Латинська мова для філологів.
URL: http://www.pinax.com.ua/latina-philologam/
3. Латинсько-український, українсько-латинський словник / Л. П. Скорина, О. А. Скорина. Київ : Обереги, 2004. 448 с. (Abecedarium). URL: https://archive.org/details/sl0vn20/page/7/mode/2up
4. Лінгвістична енциклопедія. URL: https://linguapedia.info/uk/movi/latyn.html
5. Лучканин С. М., "Латинські сентенції (крилаті латинські вислови) з історико-літературним коментарем," Цифрова бібліотека «Київ», доступний 1 липня 2025 р., https://dlib.kiev.ua/items/show/624. https://dlib.kiev.ua/items/show/624#?c=0&m=0&s=0&cv=0
6. «Медієвіст» сайт про латинську мову в Україні: http://www.medievist.org.ua/
Словник іншомовних слів / за ред. О.С.Мельничука URL: http://supermodern.narod.ru/slovnyk_meln/slova/latyna.htm
7.Beginning Latin: Grammar. URL: http://www.usu.edu/markdamen/Latin1000/
8.Cambridge Latin Course. URL: https://www.na5.cambridgescp.com/ https://www.clc.cambridgescp.com/home-clc
9.Learn Latin. URL: https://www.dicts.info/?learn=Latin
10. English-Latin dictionary. URL: https://www.online-latin-dictionary.com/
11.Glosbe. Словник латинська – українська. URL: https://uk.glosbe.com/la/uk
12. Latinitium. URL: https://latinitium.com/latin-dictionaries/
13.Lexicon recentis Latinitatis URL:http://www.vatican.va/roman_curia/institutions_connected/latinitas/documents/rc_latinitas_20040601_lexicon_it.html
14.Licoppe G. Pourquoi le latin aujourd'hui?
URL: http://www.latinitatis.com/latinitas/textus/latin.htm
15.Practice my Latin (матеріали для вивчення латини): URL:https://latinitium.com/

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Завдання мають бути виконанні до заняття. Студенти мають вчасно приходити на заняття. Пропуски можливі лише з поважної причини. Студенти, які за певних обставин не можуть (змогли) відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені заняття мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди з пред'явленням письмово виконаного завдання до пропущеного заняття. У випадку пропущеного письмового контролю відпрацювання відбувається шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Накопичення відпрацювань є неприпустимим! За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Усі студенти зобов'язані дотримуватись принципів академічної доброчесності. Заборонено користування мобільним телефоном, планшетом чи іншим мобільним пристроєм під час опитування та виконання письмових завдань. У випадку порушення норм академічної

доброчесності під час виконання завдань поточного, рубіжного чи підсумкового контролю, студент отримує «0» балів. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування чи інші прояви недоброчесної поведінки, можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Будь ласка, на початку заняття переключіть на беззвучний режим свої мобільні телефони та відкладіть їх. Мобільні телефони відволікають вас, викладача та ваших колег. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо) і лише за погодженням з викладачем. Під час проведення контрольних заходів (словникових та граматичних диктантів, поточних та підсумкових контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів повністю заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Основними засобами офлайн комунікації викладача зі студентами є платформа Moodle і електронна пошта. Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення будуть надсилатись через старост на електронну на пошту та розміщуватись на платформі Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж двох робочих днів.

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, надішліть електронного листа з позначкою «Питання» на адресу pavliuk.elen@gmail.com. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

***Література**. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти можуть також використовувати й іншу літературу та джерела, які не зазначені у списку рекомендованих.*

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Результати неформальної освіти (тренінги, майстер-класи, семінари, майстерні, дистанційні курси, вебінари тощо) та інформальної освіти зараховуються у межах індивідуального завдання за умови пред'явлення сертифікатів і демонстрації результатів; залежно від кількості заходів та обсягів виконаних завдань, розраховуються щоразу індивідуально.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2026-2027 н. р. доступний за адресою: https://tinyurl.com/yckze4jd.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: https://tinyurl.com/y9tve4lk.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання

курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9pkmmp5. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: https://tinyurl.com/ycds57la.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://tinyurl.com/57wha734. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/yd6bq6p9; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9r5dpwh.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://tinyurl.com/ydhcsagx.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: http://library.znu.edu.ua. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): https://moodle.znu.edu.ua
Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.
У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.
Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.
ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: http://sites.znu.edu.ua/child-advance/
ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:

https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): http://sites.znu.edu.ua/confucius

Керівник навчально-методичного відділу Людмила НЕСТЕРЕНКО